

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 62/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 24/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 56 ja 56 a §, 57 §:n 3 momentti ja 81 a §:n 1 momentin 1 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 56 § laeissa 380/2006, 332/2016 ja 1088/2022, 56 a § laeissa 668/2013 ja 225/2024, 57 §:n 3 momentti laissa 668/2013 ja 81 a §:n 1 momentin 1 kohta laissa 255/2025, sekä

lisätään lakiin uusi 56 b—56 g § seuraavasti:

56 §

Pysyvän oleskeluluvan myöntäminen

Pysyvä oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka on jatkuvan oleskeluluvan saatuaan luvallisesti oleskellut maassa yhtäjaksoisesti tässä laissa säädetyn määräajan ja täyttää laissa säädetty kotoutumisedellytykset. Pysyvä oleskelulupa myönnetään, jos edellytykset, joiden perusteella ulkomaalaiselle myönnetään jatkuva oleskelulupa, ovat olemassa ja pysyvän oleskeluluvan myöntämiselle ei ole tässä laissa mainittuja esteitä. Oleskelua pidetään yhtäjaksoisena, jos ulkomaalainen on oleskellut Suomessa vähintään puolet oleskeluluvan voimassaoloajasta. Yhtäjaksoista oleskelua eivät katkaise poissaolot, jotka johtuvat tavanomaisista loma- tai muista matkoista tai työskentelystä ulkomailla olevassa työkohteessa suomalaisen työnantajan lähettämänä.

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

Perhesiteen perusteella määräaikaisen oleskeluluvan saaneelle ulkomaalaiselle voidaan myöntää pysyvä oleskelulupa, vaikka perheenkokoaja ei täytä pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksiä.

Määräaika lasketaan maahantulopäivästä, jos ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ollut oleskelulupa jatkuvaa maassaoleskelua varten. Jos oleskelulupaa on haettu Suomessa, määräaika lasketaan ensimmäistä jatkuvaa maassaoleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä.

Jos oleskelulupa on saatu pakolaisuuden tai toissijaisen suojelun perusteella, määräaika lasketaan maahantulopäivästä.

Jos osa tai kaikki 1 momentissa tarkoitettusta oleskelusta on tapahtunut opiskelua varten myönnetyn oleskeluluvan perusteella, edellytyksenä tämän oleskelun hyödyntämiseksi oleskeluaikaa laskettaessa on, että opiskelija on suorittanut sen korkeakoulututkinnon, jota varten oleskelulupa on myönnetty. Pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että opiskelija täyttää edellytykset, joiden perusteella hänelle voitaisiin myöntää jatkuva oleskelulupa muulla kuin kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 7, 7 a tai 10 §:n perusteella.

Jos ulkomaalainen on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, yhtäjaksoinen luvallinen oleskeluaika katkeaa ja alkaa alusta. Aika voi alkaa alusta aikaisintaan, kun ehdoton vankeusrangaistus on kokonaan suoritettu. Rikoksesta tuomitun rangaistuksen ei tarvitse olla lainvoimainen.

56 a §

Pysyvän oleskeluluvan kotoutumisedellytykset

Pysyvä oleskelulupa myönnetään kuuden vuoden määräajan jälkeen, jos ulkomaalaisella on 56 f §:n 2 momentissa tarkoitettu tyydyttävä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito tai näiden sijasta vastaavan tasoisen suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen taito ja kahden vuoden työhistoria. Iältään 65-vuotiaalle tai sitä vanhemmalle ulkomaalaiselle pysyvä oleskelulupa myönnetään kuuden vuoden määräajan jälkeen riippumatta hänen suomen tai ruotsin kielen taidostaan.

Yhdestä tai useammasta 1 momentissa tarkoitettusta edellytyksestä voidaan yksittäistapauksessa poiketa, jos ulkomaalaisen sairaus, vamma tai häiriö pitkäaikaisesti estää edellytyksen täyttämisen.

Pysyvä oleskelulupa myönnetään neljän vuoden määräajan jälkeen, jos:

1) ulkomaalaisella on ollut ennen hakemuksen vireilletuloa viimeksi päättyneessä verotuksessa yhteensä vähintään 40 000 euron suuruiset tulot;

2) ulkomaalainen on suorittanut ulkomailla tutkinnon, joka on suomalaisen toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä tunnustettu antamaan kelpoisuus tai oikeus työskennellä 56 c §:n 1 momentissa tarkoitettua ylempää korkeakoulututkintoa tai jatkotutkintoa edellyttävässä tehtävässä tai jonka perusteella suomalainen yliopisto on myöntänyt opiskeluoikeuden jatko-opintoihin tai palkannut ulkomaalaisen opetus- tai tutkimustehtäviin ja hänellä on kahden vuoden työhistoria; tai

3) ulkomaalaisella on kielitestillä todennettu 56 f §:n 5 momentissa tarkoitettu erityisen hyvä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito ja kolmen vuoden työhistoria.

Ulkomaalaiselle on kertynyt tässä pykälässä tarkoitettu työhistoria, kun hän on välittömästi ennen hakemuksen vireilletuloa päätoimisesti työskennellyt tai harjoittanut elinkeinoa 1 tai 3 mo-

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

mentissa määritellyn ajanjakson Suomessa niin, että on kyseisen ajanjakson aikana yhteensä korkeintaan kolmen kuukauden ajan turvautunut työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettuun työttömyysetuuteen tai toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuun toimeentulotukeen taikka ollut muutoin poissa töistä. Jos ulkomaalainen on ylittänyt alimman vanhuuseläkeiän, 1 momentissa tarkoitettussa tilanteessa on riittävää, että työhistoria on kertynyt välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista.

Tilapäinen poissaolo sairauden tai vanhempainvapaan vuoksi rinnastetaan 4 momentin mukaisessa laskennassa työntekoon tai elinkeinon harjoittamiseen. Työntekoon tai elinkeinonharjoittamiseen rinnastetaan myös ulkomaalaisen apurahakausi, jos ulkomaalainen työskentelee Suomessa tai myönnetyn apurahan turvin Suomessa.

Edellä 3 momentin 1 kohdassa mainittua määrää tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Määrä on vuoden 2026 tasossa. Määrää tarkistettaessa se pyöristetään lähimpään euroon. Tulojen on vastattava sen vuoden tarkistettua määrää, jota päätöksen perusteena oleva viimeisin verotus koskee.

Edellä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettut tulot lasketaan siten, että tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettuun puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärään lisätään verovuonna vähennetty elinkeinotoiminnan ja maatalouden tappio, mainitun lain 33 a—33 c §:n nojalla verovapaa osinkotulo, 33 d §:ssä tarkoitettu muu verovapaa tulo sekä 33 e—33 g §:n nojalla verovapaa ylijäämä ja muu varojenjakko. Lisäksi puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärästä vähennetään siihen sisältyvät tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 6 §:n 5 momentissa tarkoitettut suoritukset lukuun ottamatta verotuksessa eläkkeiksi tai pääomatuloiksi katsottavia suorituksia.

56 b §

Pysyvän oleskeluluvan myöntäminen alaikäiselle

Alle 18-vuotiaalle ulkomaalaiselle pysyvä oleskelulupa myönnetään, jos hänen huoltajalleen on myönnetty pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, joka on edelleen voimassa ja pysyvän oleskeluluvan myöntämiselle ei ole tässä laissa tarkoitettuja esteitä. Pysyvä oleskelulupa myönnetään vastaavasti myös, jos huoltaja on Suomen kansalainen.

Jos alle 18-vuotiaalla ulkomaalaisella ei ole Suomessa huoltajaa, pysyvä oleskelulupa myönnetään neljän vuoden määräajan jälkeen. Sama koskee tilannetta, jossa alle 18-vuotiaan ulkomaalaisen huoltajalle on 47 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla myönnetty 10 luvussa tarkoitettu oleskelukortti unionin kansalaisen perheenjäsenenä ja huoltaja on säilyttänyt 161 d tai 161 e §:n perusteella oleskeluoikeutensa henkilökohtaisten perusteidensa nojalla.

Pysyvä oleskelulupa myönnetään 1 momentin perusteella riippumatta siitä, täyttääkö alle 18-vuotias itse 56 tai 56 a §:ssä tarkoitettut edellytykset. Pysyvä oleskelulupa myönnetään 2 momentin perusteella riippumatta siitä, täyttääkö alle 18-vuotias itse 56 a §:ssä tarkoitettut edellytykset.

Tätä pykälää sovelletaan pysyvää oleskelulupaa koskevaan hakemukseen, jos hakija on alaikäinen sinä päivänä, jolloin hänen hakemuksensa on tullut vireille.

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

56 c §

Pysyvän oleskeluluvan myöntäminen Suomessa suoritettun korkeakoulututkinnon perusteella

Pysyvä oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, jolla on 56 f §:n 1 momentissa tarkoitettu kehittyvä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito ja joka on suorittanut Suomessa:

- 1) yliopistolain (558/2009) 7 §:ssä tarkoitettun tutkinnon;
- 2) Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 6 §:ssä tarkoitettun tutkinnon;
- 3) ammattikorkeakoululain (932/2014) 11 §:ssä tarkoitettun ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon;
- 4) Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 14 §:ssä tarkoitettun ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon; tai
- 5) Ahvenanmaan ammattikorkeakoulusta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2024:50) 14 §:ssä tarkoitettun ylemmän korkeakoulututkinnon.

Pysyvän oleskeluluvan myöntämiseen 1 momentissa tarkoitettulla perusteella ei sovelleta 56 ja 56 a §:ää. Edellytyksenä kuitenkin on, että ulkomaalaisella on ollut oleskelulupa voimassa tutkinnon suorittamisen aikana.

Pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että ulkomaalainen täyttää edellytykset, joiden perusteella hänelle voitaisiin myöntää jatkuva oleskelulupa muulla kuin kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 7 tai 7 a §:n perusteella.

Pysyvää oleskelulupaa ei myönnetä, jos ulkomaalainen on hakemuksen perusteena olevan korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen oleskellut Suomen ulkopuolella muutoin kuin lyhytaikaisesti niin, ettei hänen oleskelupansa ole ollut silloin voimassa.

56 d §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa myönnetään kolmannen maan kansalaiselle, joka on jatkuvan oleskeluluvan saatuaan välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä luvallisesti oleskellut maassa yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan, jos pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämiselle ei ole tässä laissa mainittuja esteitä.

Alle kuuden kuukauden yhtäjaksoinen oleskelu Suomen ulkopuolella ei keskeytä yhtäjaksoista oleskelua, jos poissaolojaksot ovat yhteensä enintään kymmenen kuukautta. Oleskelua voidaan erityisistä syistä pitää yhtäjaksoisena edellä mainittuja ajanjaksoja pidemmistä poissaolojaksoista huolimatta, joita ei kuitenkaan oteta huomioon oleskeluaikaa laskettaessa. Jos pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan hakija on EU:n sinisen kortin haltija, alle kahdentoista kuukauden yhtäjaksoinen oleskelu Euroopan unionin ulkopuolella ei keskeytä yhtäjaksoista oleskelua, jos poissaolojaksot ovat yhteensä enintään kahdeksantoista kuukautta.

Viiden vuoden määräaika lasketaan ensimmäisen jatkuvaa maassa oleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä tai maahantulopäivästä, jos kolmannen maan kansalaisella on ollut jatkuva oleskelulupa maahan tullessaan. Pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan osalta määräaika lasketaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättöpäivästä. Sellaisen EU:n sinisen kortin haltijan osalta, joka on käyttänyt erityisosaajadirektiivin 21 artik-

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

lassa tarkoitettua pitkäaikaista liikkuvuutta, viiden vuoden yhtäjaksoista oleskelua laskettaessa otetaan huomioon myös laillinen oleskelu jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijana sekä lisäksi korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten myönnetyn kansallisen oleskeluluvan ja tutkijan luvan haltijana sekä kansainvälistä suojelua saavana henkilönä. Opiskelijan luvan haltijana laillisesta oleskelusta otetaan huomioon puolet. Lisäksi EU:n sinisen kortin haltijan osalta edellytetään, että hän välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä on oleskellut luvallisesti maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa ei myönnetä humanitaarista suojelua saavalle.

Jos ulkomaalainen on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, yhtäjaksoinen luvallinen oleskeluaika katkeaa ja alkaa alusta. Aika voi alkaa alusta aikaisintaan, kun ehdoton vankeusrangaistus on kokonaan suoritettu. Rikoksesta tuomitun rangaistuksen ei tarvitse olla lainvoimainen.

56 e §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan kielitaitoedellytys

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että ulkomaalaisella on 56 f §:n 3 momentissa tarkoitettu hyvä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito.

Alle 18-vuotiaalle ulkomaalaiselle pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa myönnetään riippumatta hänen suomen tai ruotsin kielen taidostaan. Poikkeusta sovelletaan, jos hakija on alaikäinen sinä päivänä, jolloin hänen hakemuksensa on tullut vireille.

Edellä 1 momentissa säädetystä edellytyksestä voidaan yksittäistapauksessa poiketa, jos vaaditun kielitaidon puuttumiselle on poikkeuksellisen painava syy ottaen huomioon ulkomaalaisen ikä, luku- ja kirjoitustaidottomuus, alhainen koulutustaso tai muut vastaavat yksilölliset olosuhteet.

56 f §

Kielitaidon osoittaminen

Kehittyvällä suullisella ja kirjallisella suomen tai ruotsin kielen taidolla tarkoitetaan sitä, että ulkomaalainen on suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa vähintään viidentoista opintopisteen arvoiset suomen tai ruotsin kielen opinnot tai yleisen kielitutkinnon taitotasolla kaksi taikka valtionhallinnon kielitutkinnon tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla.

Tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella suomen tai ruotsin kielen taidolla tarkoitetaan sitä, että ulkomaalainen on suorittanut yleisen kielitutkinnon taitotasolla kolme tai valtionhallinnon kielitutkinnon tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla.

Hyvällä suullisella ja kirjallisella suomen tai ruotsin kielen taidolla tarkoitetaan sitä, että ulkomaalainen on suorittanut yleisen kielitutkinnon taitotasolla neljä tai valtionhallinnon kielitutkinnon hyvällä suullisella ja kirjallisella taidolla.

Ulkomaalainen voi osoittaa 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettua kielitaidon myös suorittamalla:

- 1) perusopetuksen oppimäärän suomi tai ruotsi äidinkielenä tai toisena kielenä;
- 2) lukion oppimäärän suomi tai ruotsi äidinkielenä tai toisena kielenä;

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

3) suomen- tai ruotsinkielisen ylioppilastutkinnon, johon sisältyy hyväksytty arvosana suomen tai ruotsista äidinkielenä tai toisena kielenä;

4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun suomen tai ruotsin kielellä suoritettun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon;

5) suomalaisessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettuun korkeakoulututkintoon sisältyvät julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun valtion henkilöstöltä kaksikielisessä viranomaisessa vaadittavaan kielitaitoon johtavat suomen tai ruotsin kielen opinnot tai kypsyysnäytteen suomen tai ruotsin kielellä.

Kielitestillä todennetulla erityisen hyvällä suullisella ja kirjallisella suomen tai ruotsin kielen taidolla tarkoitetaan sitä, että ulkomaalainen on suorittanut yleisen kielitutkinnon taitotasolla viisi tai valtionhallinnon kielitutkinnon erinomaisella suullisella ja kirjallisella taidolla.

Yleisen kielitutkinnon suorittamisella tietyllä taitotasolla tarkoitetaan sitä, että ulkomaalainen on suorittanut tutkinnon osakokeista vähintään kaksi kyseisellä taitotasolla niin, että suoritus osoittaa sekä suullista että kirjallista kielitaitoa. Tämä voidaan osoittaa jollain seuraavista yhdistelmistä:

- 1) kirjoittaminen ja puhuminen;
- 2) kirjoittaminen ja puheen ymmärtäminen; tai
- 3) puhuminen ja tekstin ymmärtäminen.

56 g §

Päätöksen perusteena oleva tieto tietyissä tilanteissa

Jos ulkomaalainen vetoaa pysyvää oleskelulupaa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa koskevassa hakemuksessaan tässä luvussa tarkoitettuun kielitaitoon, hänellä on oltava kyseinen kielitaito silloin, kun hakemus tulee vireille. Jos ulkomaalainen vetoaa 56 a §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun päätökseen tutkinnon tunnustamisesta, opiskeluoikeuden myöntämisestä tai yliopiston palvelukseen ottamisesta, päätöksen tai työsopimuksen on oltava tehty silloin, kun hakemus tulee vireille. Jos ulkomaalainen vetoaa 56 c §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkinnon suorittamiseen, tutkinnon on oltava suoritettu silloin, kun hakemus tulee vireille. Edellä tarkoitetun tiedon on tällöin käytävä ilmi joko hakemukseen liitetyistä selvityksistä tai sellaisesta toisen viranomaisen tietovarannosta, jonka sisältämiin tietoihin Maahanmuuttovirastolla on pääsy. Jos tieto kuitenkin on Maahanmuuttoviraston käytettävissä sen ratkaistessa asiaa, oleskelulupaa ei evätä pelkästään sen vuoksi, että tieto puuttui hakemusta jätettäessä.

57 §

Pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämisen esteet

Jos ulkomaalainen on tuomittu ehdolliseen vankeuteen, pysyvä oleskelulupa voidaan myöntää, jos siitä, kun rangaistuksen koeaika on kulunut loppuun, on kulunut yli kaksi vuotta. Muissa tapauksissa pysyvä oleskelulupa voidaan myöntää, kun rikoksen tekopäivästä on hakemuksen

Eduskunnan vastaus EV 136/2025 vp

ratkaisuhetkellä kulunut yli kaksi vuotta. Jos ulkomaalainen on tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, pysyvä oleskelulupa voidaan myöntää 56 c §:n nojalla neljän vuoden kuluttua siitä, kun ehdoton vankeusrangaistus on kokonaan suoritettu.

— — — — —

81 a §

Työnteko-oikeus oleskeluluvan nojalla

Rajoittamaton työnteko-oikeus on ulkomaalaisella, jolle on myönnetty:

1) pysyvä oleskelulupa, 56 d §:ssä tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa tai jatkuva oleskelulupa muulla kuin työnteon perusteella;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleeseen pysyvää oleskelulupaa ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa koskevaan hakemukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

— — — — —

Helsingissä 28.11.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri